

بسمه تعالی

فرم طرح درس :

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته علوم تغذیه   **ترم:** دوم
روز و ساعت برگزاری: دوشنبه - ساعت 8   **محل برگزاری:** دانشکده تغذیه
شماره تماس دانشکده تغذیه: 33347061   **دروس پیش نیاز :** -

نام و کد درس: میکروبیولوژی عملی- کد 23
نیمسال اول / دوم / تابستان: نیمسال دوم 1400
تعداد و نوع واحد (نظری / عملی): نیم واحد عملی

مدرس یا مدرسین: محمدحسین سروش

با گذراندن این واحد، دانشجو قادر خواهد بود با وسائل آزمایشگاه میکروبیولوژی و روش‌های سترونی، تهیه لام مرطوب و لام رنگ آمیزی و تشخیص میکروسکوپی میکرووارگانیسم‌ها، انواع محیط‌های کشت و طرز تهیه آنها، روش‌های کشت و مطالعه خواص بیوشیمیایی باکتری‌ها به هردو صورت تئوری و عملی آشنا شود.

هدف کلی درس

(مطا بق سرفصل درسی)

جلسه اول

اهداف کلی : مقررات آزمایشگاه، دستگاهها و وسائل آزمایشگاه میکروبیشناسی و روش‌های استریلیزاسیون

اهداف اختصاصی	اهداف اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرضه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<ul style="list-style-type: none"> • مقررات و شرایط حضور در آزمایشگاه میکروب شناسی را بداند و آنها را رعایت نماید. • وسایل و دستگاه‌های مهم مورد استفاده در آزمایشگاه میکروب شناسی را آنام ببرد. • کاربرد هر کدام از وسائل و دستگاه‌های میکروب شناسی را توضیح دهد. • نحوه کار با دستگاه‌های استریل کننده (اتوکلاو - اون) و شرایط استریلیزاسیون در آنها را بداند. • با تسلط با میکروسکوپ کار کند و پس از استفاده از آن یا سایر وسائل، آنها را تمیز یا ضد عفونی نماید. 	شناختی، عاطفی و مهارتی	سخنرانی با بهره‌گیری از وسائل کمک آموزشی و نیز طرح سوالات مرتبط با هردرس و دریافت پاسخهای شفاهی و یا کتبی (به صورت تکلیف درسی) از دانشجویان، و demonstration کار عملی در آزمایشگاه	حضور مرتب و منظم، پوشیدن روپوش سفید و رعایت نکات ایمنی در نمامی جلسات درس، شرکت فعال در پاسخگویی به سوالات، مشارکت در بحث و انجام کار عملی و آزمایشات مربوطه، ثبت مراحل کار و نتایج حاصل هر جلسه در گزارش کار و ارائه آن در بیان ترم	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	105 دقیقه	وایت بورد، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و نرم افزار پاورپوینت	مشارکت فعال در بحث، کوئیز و انجام تکالیف

جلسه دوم

اهداف کلی : تهیه لام مرطوب ولام خشک از سوسپانسیون میکروبی و انجام رنگ آمیزی ساده

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرصه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
مشارکت در فعال دار، بحث، کوئیز و انجام تکالیف	وایت بورد، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و نرم افزار پاورپوینت	105 دقیقه	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	حضور مرتب و منظم، پوشیدن روپوش سفید و رعایت نکات ایمنی در تمامی جلسات درس، شرکت فعال در پاسخگویی به سوالات، مشارکت در بحث ها و انجام کار عملی و آزمایشات مربوطه، ثبت مراحل کار و نتایج حاصل هر جلسه در گزارش کار و ارائه آن در پایان ترم	سخنرانی با بهره گیری از وسایل کمک آموزشی و نیز طرح سوالات مرتبط با هردرس و دریافت پاسخهای شفاهی و یا کتبی (به صورت تکلیف درسی) از دانشجویان، و demonstration کارعملی در آزمایشگاه	شناختی و مهارتی	<ul style="list-style-type: none"> از سوسپانسیون میکروبی آماده، لام مرطوب تهیه کند و آن را زیر میکروسکوپ تنظیم و میکرووارگانیسم ها را در حالت زنده و متجر ک مشاهده و خصوصیاتشان را گزارش نماید. مراحل لازم برای رنگ آمیزی لام های میکروبی را بترتیب بیان کند و انواع رنگ آمیزی را نام ببرد. از سوسپانسیون میکروبی، لام تهیه کرده و پس از فیکسه کردن، رنگ آمیزی نماید و آن را زیر میکروسکوپ تنظیم و میکرووارگانیسم های رنگ شده را مشاهده و خصوصیاتشان را گزارش نماید.

جلسه سوم

اهداف کلی : انجام رنگ آمیزی گرم

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرصه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
مشارکت در فعال دار، بحث، کوئیز و انجام تکالیف	وایت بورد، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و نرم افزار پاورپوینت	105 دقیقه	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	حضور مرتب و منظم، پوشیدن روپوش سفید و رعایت نکات ایمنی در تمامی جلسات درس، شرکت فعال در پاسخگویی به سوالات، مشارکت در بحث ها و انجام کار عملی و آزمایشات مربوطه، ثبت مراحل کار و نتایج حاصل هر جلسه در گزارش کار و ارائه آن در پایان ترم	سخنرانی با بهره گیری از وسایل کمک آموزشی و نیز طرح سوالات مرتبط با هردرس و دریافت پاسخهای شفاهی و یا کتبی (به صورت تکلیف درسی) از دانشجویان، و demonstration کارعملی در آزمایشگاه	شناختی و مهارتی	<ul style="list-style-type: none"> نام واضع رنگ آمیزی گرم را بداند و هدف از این رنگ آمیزی را بیان کند. مراحل رنگ آمیزی گرم و محلولهای مورد استفاده در آن را بترتیب ذکر نماید. از سوسپانسیون میکروبی آماده، لام تهیه کرده و پس از فیکسه کردن، رنگ آمیزی گرم نماید. باکتری های گرم مثبت و گرم منفی موجود در لام رنگ آمیزی شده را زیر میکروسکوپ مشاهده کند و نشان دهد.

جلسه چهارم

اهداف کلی : محیط‌های کشت و انواع آنها از نظر ترکیب، قوام، کاربرد و طرز تهیه و استریلیزاسیون آنها

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرضه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
مشارکت فعال در بحث، کوئیز و انجام تکالیف	وایت بورد، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و نرم افزار پاورپوینت	105 دقیقه	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	حضور مرتب و منظم، پوشیدن روپوش سفید و رعایت نکات ایمنی در تمامی جلسات درس، شرکت فعال در پاسخگویی به سوالات، مشارکت در بحث ها و انجام کار عملی و آزمایشات مربوطه، ثبت مراحل کار و نتایج حاصل هر جلسه در گزارش کار و ارائه آن در پایان ترم	سخنرانی با بهره گیری از وسایل کمک آموزشی و نیز طرح سوالات مرتبط با هر درس و دریافت پاسخهای شفاهی و یا کتابی (به صورت تکلیف درسی) از دانشجویان، demonstration و کارعملی در آزمایشگاه	شناختی و مهارتی	<ul style="list-style-type: none"> محیط کشت را تعریف و انواع آنها را ذکر نماید. مراحل تهیه محیط کشت و طرز تهیه آن در داخل لوله ها، بطریها و پتری دیش (پلیت) ها را توضیح دهد. روش استریلیزاسیون محیط‌های کشت را در اتوکلاو شرح دهد. محیط نوترینت آگار را تهیه و اتوکلاو نماید. محیط کشت آماده و استریل شده را در شرایط سترون داخل پتری دیش ها توزیع نماید.

جلسه پنجم

اهداف کلی : انواع روشهای کشت و جداسازی باکتری ها در محیط‌های کشت

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرضه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
مشارکت فعال در بحث، کوئیز و انجام تکالیف	وایت بورد، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و نرم افزار پاورپوینت	105 دقیقه	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	حضور مرتب و منظم، پوشیدن روپوش سفید و رعایت نکات ایمنی در تمامی جلسات درس، شرکت فعال در پاسخگویی به سوالات، مشارکت در بحث ها و انجام کار عملی و آزمایشات مربوطه، ثبت مراحل کار و نتایج حاصل هر جلسه در گزارش کار و ارائه آن در پایان ترم	سخنرانی با بهره گیری از وسایل کمک آموزشی و نیز طرح سوالات مرتبط با هر درس و دریافت پاسخهای شفاهی و یا کتابی (به صورت تکلیف درسی) از دانشجویان، demonstration و کارعملی در آزمایشگاه	شناختی و مهارتی	<ul style="list-style-type: none"> نحوه انتقال باکتری از یک محیط به محیط کشت دیگر در شرایط سترون را بداند. روشهای مختلف کشت دادن باکتری ها در محیط‌های کشت مایع را توضیح دهد. روشهای مختلف کشت دادن باکتری ها در محیط‌های کشت جامد را توضیح دهد. سوسپانسیون حاوی دو نوع باکتری را در سطح محیط کشت ساده و آماده مانند نوترینت آگار داخل پلیت و با استفاده از ابزار مناسب آن به روش streaking کشت دهد.

جلسه ششم

اهداف کلی : خصوصیات ظاهری کلنی باکتری ها، معرفی محیطهای کشت بلاد، چاکلت، مکانکی، SS، EMB، آگار و کشت باکتری در آنها

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرضه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
مشارکت فعال در بحث، کوئیز و انجام تکالیف	وایت بورد، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و نرم افزار پاورپوینت	105 دقیقه	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	حضور مرتب و منظم، پوشیدن روپوش سفید و رعایت نکات ایمنی در تمامی جلسات درس، شرکت فعال در پاسخگویی به سوالات، مشارکت در بحث ها و انجام کار عملی و آزمایشات مربوطه، ثبت مراحل کار و نتایج حاصل هر جلسه در گزارش کار و ارائه آن در پایان ترم	سخنرانی با بله گیری از وسایل کمک آموزشی و نیز طرح سوالات مرتبط با هردرس و دریافت پاسخهای شفاهی و یا کتبی (به صورت تکلیف درسی) از دانشجویان، و demonstration کارعملی در آزمایشگاه	شناختی و مهارتی	<ul style="list-style-type: none"> • خصوصیات ظاهری کلنی های تشکیل شده در سطح پلیت های جلسه قبل را بررسی و گزارش نماید. • ویژگیهای محیطهای کشت بلاد، چاکلت، مکانکی، EMB و SS آگار و کاربرد هر کدام از آنها را توضیح دهد. • ترکیبات تعیین کننده و معرفه های مهم موجود در محیطهای کشت نامبرده و نقش آنها را بیان کند. • سوسپانسیون آماده باکتری را درسطح این محیطها به روش streaking کشت دهد.

جلسه هفتم

اهداف کلی : کشت باکتری در محیطهای TSI و LIA آگار

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرضه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
مشارکت فعال در بحث، کوئیز و انجام تکالیف	وایت بورد، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و نرم افزار پاورپوینت	105 دقیقه	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	حضور مرتب و منظم، پوشیدن روپوش سفید و رعایت نکات ایمنی در تمامی جلسات درس، شرکت فعال در پاسخگویی به سوالات، مشارکت در بحث ها و انجام کار عملی و آزمایشات مربوطه، ثبت مراحل کار و نتایج حاصل هر جلسه در گزارش کار و ارائه آن در پایان ترم	سخنرانی با بله گیری از وسایل کمک آموزشی و نیز طرح سوالات مرتبط با هردرس و دریافت پاسخهای شفاهی و یا کتبی (به صورت تکلیف درسی) از دانشجویان، و demonstration کارعملی در آزمایشگاه	شناختی و مهارتی	<ul style="list-style-type: none"> • ویژگیهای کلنی های ایجاد شده بر سطح محیطهای کشت مربوط به جلسه قبل را تفسیر نماید. • ویژگیهای محیطهای کشت TSI و LIA آگار و کاربرد آنها را توضیح دهد. • ترکیبات و معرفه های مهم محیطهای TSI و LIA آگار را نام ببرد و نقش آنها را بیان کند. • از کلنی های خالص جلسه قبل به محیطهای افتراقی TSI و LIA آگار انتقال و کشت دهد.

جلسه هشتم

اهداف کلی : کشت باکتری در محیط‌های سیترات آگار، نیترات، MR-VP و اوره آبراث

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرصه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
مشارکت فعال در بحث، کوئیز و انجام تکالیف	وایت بورد، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و نرم افزار پاورپوینت	105 دقیقه	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	حضور مرتب و منظم، پوشیدن روپوش سفید و رعایت نکات ایمنی در تمامی جلسات درس، شرکت فعال در پاسخگویی به سوالات، مشارکت در بحث ها و انجام کار عملی و آزمایشات مربوطه، ثبت مراحل کار و نتایج حاصل هر جلسه در گزارش کار و ارائه آن در پایان ترم	سخنرانی با بهره گیری از وسائل کمک آموزشی و نیز طرح سوالات مرتبط با هردرس و دریافت پاسخهای شفاهی و یا کتبی (به صورت تکلیف درسی) از دانشجویان، و demonstration کارعملی در آزمایشگاه	شناختی و مهارتی	<ul style="list-style-type: none"> • واکنشهای مختلف بیوشیمیایی ایجاد شده برای رشد باکتری در محیط‌های کشت افتراقی SIM و LIA و TSI آگار را بررسی و گزارش نماید. • از کلنی های خالص جلسه قبل به محیط‌های افتراقی MR-VP نیترات، اوره آبراث و سیترات آگار انتقال و کشت دهد.

جلسه نهم

اهداف کلی : جلسه مرور آزمایشات جلسات قبلی و مشاهده لام های آموزشی

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرصه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
مشارکت فعال در بحث، کوئیز و انجام تکالیف	وایت بورد، ویدئو پروژکتور، کامپیوتر و نرم افزار پاورپوینت	105 دقیقه	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	حضور مرتب و منظم، پوشیدن روپوش سفید و رعایت نکات ایمنی در تمامی جلسات درس، شرکت فعال در پاسخگویی به سوالات، مشارکت در بحث ها و انجام کار عملی و آزمایشات مربوطه، ثبت مراحل کار و نتایج حاصل هر جلسه در گزارش کار و ارائه آن در پایان ترم	سخنرانی با بهره گیری از وسائل کمک آموزشی و نیز طرح سوالات مرتبط با هردرس و دریافت پاسخهای شفاهی و یا کتبی (به صورت تکلیف درسی) از دانشجویان، و demonstration کارعملی در آزمایشگاه	شناختی و مهارتی	<ul style="list-style-type: none"> • واکنشهای مختلف بیوشیمیایی ایجاد شده برای رشد باکتری در محیط‌های کشت افتراقی MR-VP، نیترات، اوره آبراث و سیترات آگار را بررسی و گزارش نماید. • لام های آموزشی آماده را زیر میکروسکوپ تنظیم و اشکال مختلف باکتری ها را مشاهده و گزارش نماید. • نتایج آزمایشات و لام های آموزشی ارائه شده در طول ترم را مرور نماید.

جلسه دهم (امتحان)

اهداف کلی : رعایت نکات ضروری در امتحان پایان ترم

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرصه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
جمع نمرات اخذ شده از کوئیزها، تکالیف و مقالات در طول ترم، و پایان ترم	وایت بورد (در صورت لزوم)	یک دقیقه برای پاسخ به هر سوال	آزمایشگاه میکروب شناسی دانشکده تغذیه	حضور بموقع در سر جلسه امتحان، پوشیدن روپوش سفید و رعایت اصول ایمنی در حین بررسی نتایج کشت میکروبی و آزمایشات مربوطه، تحویل مقاله و نکالیف محوله و پاسخ به سوالات طرح شده طبق دستورالعمل ارائه شده در زمان مقرر	توضیح در مورد مقررات و نحوه برگزاری امتحان، مدت زمان امتحان، و توزیع برگه سوالات به دانشجویان و نظرارت بر حسن برگزاری امتحان	شناختی، عاطفی و مهارتی	<ul style="list-style-type: none"> • پاسخگویی به تمام سوالات طرح شده در ورقه امتحانی بدون لاک یا قلم خودگی، • استفاده فقط از خودکار آبی رنگ برای پاسخگویی به سوالات، • ممنوعیت همراه داشتن هرگونه تجهیزات سمعی و بصری (موبایل و ...)، کیف، کتاب و جزوه درسی، • تحویل دادن مقالات و تکالیف تعیین شده در جلسه امتحان قبل از توزیع برگه سوالات. • مدت زمان امتحان: برای پاسخگویی به هر کدام از سوالات کتبی مطروحه، مشاهده هرلام میکروسکوپی تنظیم شده در زیرمیکروسکوپ، مشاهده هر تست بیوشیمیایی و ثبت نتایج آنها در محل مربوطه در ورقه امتحانی، یک دقیقه زمان در نظر گرفته خواهد شد.

* سیاست مسئول دوره در مورد برخورد با غیبت و تأخیر دانشجو در کلاس درس: انجام حضور و غیاب در هر جلسه و ارائه لیست مربوطه به اداره امور آموزش دانشکده

* نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی : الف) در طول دوره (فعالیتهای کلاسی و تهیه گزارش کار آزمایشگاهی) بارم : 8 نمره ب) پایان دوره (آزمون کتبی و عملی OSCE [ ] پایان ترم) بارم : 12 نمره

1. Bailey & Scott's. "Diagnostic Microbiology". The C.V. Mosby Company. (Latest Ed)

2. Connie R.Mahon et al. "Diagnostic Microbiology". W.B. Sanders Company. (Latest Ed)

* منابع اصلی درس (رفرانس) :